

Obedience řidičů vůči autoritě

Zpráva vychází z experimentu, který se zabývá obediencí u řidičů osobních automobilů (Čubrdo­vá, Kabrdová, & Mačátová, 2021). Experiment byl založený na konceptu obedience, tedy jevu objevujícím se v situacích, kdy je jedinec vystaven určitému tlaku uposlechnout příkaz autority (Řehan, 2007). V experimentální situaci byli řidiči vystaveni pokynu experimentátora v roli autority v uniformě „zablikat světly automobilu“ - kontrolní skupina čelila stejnému příkazu, ovšem ze strany osoby v civilním úboru. Byla zde ověřována platnost následující hypotézy:

H1: Experimentátora, který má na sobě reflexní vestu, uposlechnou více účastníků než toho, který na sobě reflexní vestu nemá.

Tedy vztah závislé proměnné „uposlechnutí pokynu zablikat světly“ a nezávislé proměnné „uniforma“. Na základě testu chí kvadrát byla stanovena p hodnota **0,203** – testovaná hypotéza tedy nemohla být přijata (Čubrdo­vá, Kabrdová, & Mačátová, 2021).

Nabízí se ovšem otázka, jakou roli ve vytvořené situaci hrálo pohlaví řidičů – všechny angažované experimentátorky byly ženy, lze tedy uvažovat nad tím, zda tendence uposlechnout nebyla vyšší u mužů než u žen. Z toho důvodu nyní stanovujeme novou hypotézu:

H2: Pokyn experimentátora uposlechnou spíše osoby mužského pohlaví než ženského.

Pro testování této hypotézy (H2) bylo zvoleno použití logistické regrese. Jedná se o metodu umožňující pracovat s dichotomickými daty, kterými jsou v tomto případě jednotlivé proměnné zaznamenávány.

Do modelu byly vloženy následující proměnné:

Závislá proměnná

- *uposlechnutí pokynu zablikat světly*
 - jedničkou je kódována varianta, kdy jedinec pokyn uposlechl, nulou je značena situace, kdy příkazu nevyhověl

Regresory

- *pohlaví probanda*
 - muži byli kódováni ve formě jedniček, ženy ve formě nul
- *uniforma* – tedy zda se jednalo experimentální situaci, kdy byli probandi vystaveni vlivu autority či nikoliv
 - pokud experimentátor vystupoval v roli autority, byl údaj kódován jedničkou, pokud byl v civilním oblečení, nulou

Výzkumný soubor zahrnuje údaje o 100 participantech – 46 ženách a 54 mužích.

Prezentace výsledků

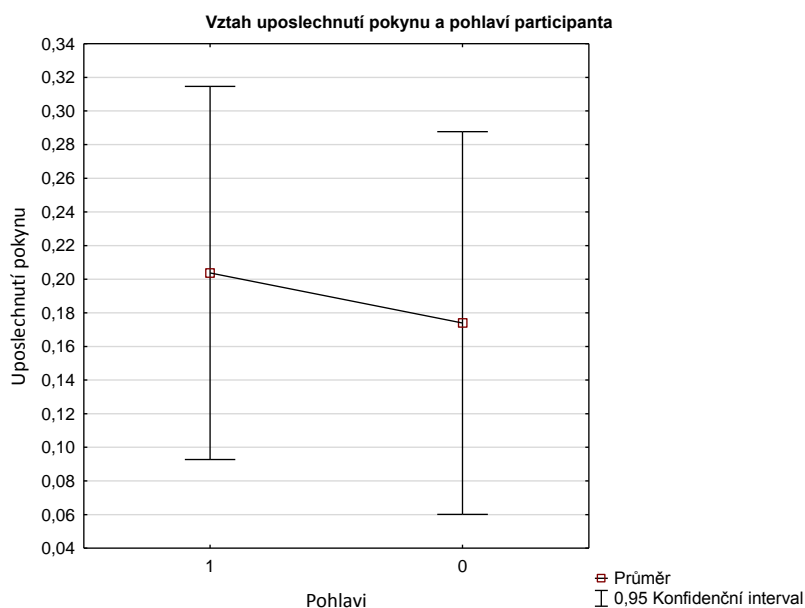
	Poměr šancí	P hodnota
Pohlaví	1,25	0,67
Uniforma	1,96	0,2

Tabulka č. 1: Vybrané ukazatele

V rámci analýzy dat jsme pracovali s dvěma hlavními ukazateli: poměr šancí a p hodnota. Jak je patrné z tabulky č. 1, p hodnota pro sledovanou proměnnou *pohlaví* dosahuje hodnoty **0,67**. Jedná se tedy o výrazně vyšší hodnotu, než které dosahuje proměnná *uniforma*. Ani hodnotu 0,67 ovšem nelze označit za vysoce signifikantní.

Tabulka č. 1 dále ukazuje poměr šancí pro obě proměnné. Zobrazená hodnota **1,25** pro proměnnou *pohlaví* mírně podporuje formulovanou hypotézu H2 o tom, že pokyn experimentátora uposlechnou spíše osoby mužského pohlaví – výsledek ovšem nelze považovat za příliš signifikantní.

Výše uvedená zjištění názorně zobrazuje graf č. 1.

Graf č. 1: Vztah uposlechnutí pokynu a pohlaví pacienta

Provedená logistická regrese tedy potvrzuje výsledky původního experimentu, kdy nebyl nalezen signifikantní vztah mezi působením autority a tendencí účastníků uposlechnout zadaný pokyn. Na základě nynějších zjištění nelze ovšem přijmout ani stanovenou hypotézu H2 hovořící o vlivu pohlaví

probanda na uposlechnutí pokynu autority, neboť hodnoty výsledného modelu nejsou příliš signifikantní.

Seznam zdrojů

Čubrdoval, T., Kabrdová, P., & Mačátová Z. (2021). *Obedience řidičů vůči autoritě*. Katedra psychologie, Univerzita Palackého v Olomouci.

Řehan, V. (2007). *Sociální psychologie 2*. Univerzita Palackého v Olomouci